

ECAD - för ett narkotikafritt Gävleborg

Marcus Häggström, drogsamordnare i Söderhamn och Sven Persson, Samhällsmedicin i Gävleborg

Birgitta Tapper, kommunfullmäktiges ordförande i Söderhamn hälsade välkommen till 2006-års ECAD-möte som samlade 76 deltagare från hela länet på Centrum för flexibelt lärande i Söderhamn. Alla kommuner, frivilligorganisationer och i stort sett alla myndigheter i länet var representerade på mötet.

Mötet inleddes med en föredragning av Tomas Hallberg om ECAD, årets verksamhet och vad som var på gång. Han gav en kort historik över verksamheten sedan starten 1994 och om narkotikautvecklingen i världen, Europa och Sverige och övergick sedan till att presentera aktuella ECAD-projekt.

Håkan Wallberg, Rikskriminalpolisens expert på motorcykelgäng, berättade om motorcykelgångens historia och om expansionen norrut. I Gävle har nu etablerats två konkurrerande gäng, *Outlaws* och *Solidos* vilket är väldigt unikt i Sverige.

Narkotikahandel är en typ av organiserad brottslighet som just kriminella mc-gäng sysslar med.

- Gävleborg har poppat upp som ett län där man måste följa utvecklingen vad gäller kriminella mc-gäng mycket noga. För första gången i Sverige har vi två av de tre största mc-gängen i samma kommun, sa Wallberg.

Narkotikaläget i Hälsingland

Sune Nordh, ansvarig för polisens narkotika-

projekt i Hälsingland, beskrev det aktuella läget och arbetet i projektet.

Sedan knappa två månader tillbaka pågår omfattande polisaktioner mot narkotikan i Hälsingland. Ett tiotal personer har häktats - det är hittills totalt ett 80-tal personer som lagförts i den pågående utredningen.

Delar av knarket i Hälsingland kommer från mc-grupperna, sade Sune.

Andra delen av höstmötet bestod av flera dialoggrupper.

Studiebesök på Stenbackens boende- och arbetskooperativ

En del av konferensdeltagarna passade på att besöka Söderhamns nya boende- arbetskooperativ Stenbacken som du kan läsa allt om på Stenbackens hemsida:

<http://stenbackenskooperativ.se/start sida.asp>.

Mötet, som avslutades av Johnny Haraldsson, beslutade att nästa års höstmöte 2007 skall gå av stapeln i Gävle.

Fakta:

Hells Angels: 206 i Sverige.

Bandidos: 127 personer.

Outlaws: 21 personer.

Totalt 354 personer

Krav på ny klassning av narkotiska medel

Flera svenska Internetsidor säljer droger till ungdomar utan att polisen kan ingripa. Detta innan byråkratin hunnit narkotikaklassa de nya preparaten. Nu kräver experter ny narkotikalagstiftning.

- *Laglig narkotika är framtidens stora problem. Tolvåringar sitter i sina rum och beställer knark som brevbäraren levererar helt lagligt. Lagen måste ändras*, säger Walter Kegö, ansvarig för tillgångsminskning på Mobilisering mot narkotika, till Metro.

Tidningen har uppmärksammat hur hemsidor säljer rusgivande och beroendeframkallande preparat, men som ännu inte regeringen hunnit klassa. Droger som riskerar göra tonåringar till grava missbrukare.

Några är så kallade naturdroger, andra är syntetiska ämnen (som *Blue Mystic 4-6*, *Fenazepan*, och tidigare *DXM*) där man ändrat några molekyler för att inte tidigare narkotikaklassning ska gälla. Den LSD-liknande drogen DOI är ett nytt preparat som dykt upp i Stockholm och som nu Folkhälsoinstitutet ska utreda om det kan stoppas. Exempelvis genom att narkotikaklassas eller föras upp på listan över hälsofarliga ämnen. Men det tar tid - dels ska missbrukspotential och skadlighet utredas, dels ska EU säga sitt.

Walter Kegö anser att ett nytt system med familjeklassning av droger (där man utgår från analoggrupp, inte ändelseändring) istället för att lista varje preparat skulle vara en framkomlig väg. Det används ibland annat USA, Storbritannien och Kanada.

Ett annat alternativ skisserar Jonas Harteius och Thure Jadestig i boken *"Mycket snack och lite verkstad"*. De har i ett förslag till utvecklat klassningssystem utgått från en rad kriterier i FN:s narkotikakonvention om psykotropa ämnen.

- *Idealet skulle vara att ha preparatlistor i grunden, men att för nya ämnen kunna använda en verkansbaserad definition.*

Fortsättning på sidan 2

Svalt intresse för sprutbyten

Det verkar inte bli sprutbyte för missbrukare inom vården i Uppsala län. Förutom de två programmen i Skåne så har inte heller andra landsting visat intresse. *"Ingen har hittills hört av sig"*, säger Torsten Berglund på tillstånd-givande Socialstyrelsens smittskyddsenhet till nyhetsbyrån Drugnews.

I början av veckan debatterade Uppsala kommunfullmäktige och landstingets styrelse i Uppland rena sprutor till injektionsmissbrukare för att förhindra spridning av hiv och andra smittor. Kommunfullmäktige i Uppsala sade nej och landstingets styrelse beslutade att inte agera för införande av sprutbyte.

Förespråkarna hävdar att spridningen av hiv och hepatit kan minskas, medan motståndarna anser att det inte är vetenskapligt bevisat att det fungerar och att narkotikamissbruk underlättas. Det är samma argument som inför riksdagsbeslutet förra våren som öppnade för fler sprutbyten från 1 juli förra sommaren. Även om smittskyddslagen antogs så splittrade frågan om sprutor till narkomaner de flesta partier.

Socialstyrelsen – som blir tillsynsmyndighet – ska i mitten av nästa månad besluta om föreskrifter kring programmen. För att få rena sprutor och kanyler ska personen fyllt 20 år och ha ett dokumenterat intravenöst missbruk. Socialstyrelsen anser även att de måste vara bosatta i området och inte samtidigt är inskrivna för behandling. Vid sidan av sprututdelning ska även verksamheten försöka motivera till att sluta missbruka och hänvisa vidare för avgiftning och missbruksbehandling.

- Vid sidan av Malmö och Lund som hört av sig och tillfälligt får fortsätta, så har intresset varit svalt. Det kan ju bero på ny politisk majoritet efter valet i landstingen eller att det inte är en akut epidemiologisk hiv-situation bland intravenösa missbrukare, men sådant kan ju snabbt ändras, säger Torsten Berglund, utredare och epidemiolog på Socialstyrelsens smittskyddsenhet.

Enheten förbereder sig nu för att kunna ta emot ansökningar och snabbt behandla dem. Ett landsting som vill starta sprututdelning, måste även få klartecken av aktuell kommun, och även kringliggande kommuner ska få säga sitt.

I Malmö och Lund har de kontroversiella sprutprogrammen funnits i snart 20 år. De måste nu strama upp vårdkedjan för att få fortsätta.

/Av Drugnews

Heroinistpolitiker – lika stort hot som knarklangare

Efter att Ambros Uchtenhagen, Ueli Locher och andra av deras drogpolitiska kollegor i Schweiz lyckats lura i folk att heroin är ett utmärkt sätt att behandla heroinister (på samma sätt som några svenska drogpolitiska diletanter i mitten på 1960-talet förvred huvudet på dåvarande medicinalstyrelsen och allmänheten att legalförskrivning av narkotika vore ett utmärkt sätt att hantera narkotikaproblemet) så har det schweiziska eländet med utdelning av heroin till "behövande" heroinister spritt sig till Holland och till Tyskland.

1967 insåg de förvridna huvudena i Sverige att skallarna borde vridas i rätt position igen, och det försök med legalförskrivning av narkotika som pågått i Stockholm sedan 1965 avslutades där 1967.

Jag ska låta det vara osagt om göteborgarna är mer begåvade än stockholmarna, men i Göteborg kom man redan efter några månader på att det här med att ge missbrukare narkotika inte var speciellt begåvat och avslutade legalförskrivningen.

Som sagt - drogpolitiska diletanter i Schweiz satsade stort på en charmoffensiv för att övertyga kollegor på annat håll att heroin till heroinister är *rocket science*. Och de lyckades. Först ut var Holland, sedan följt av Tyskland där man sedan 2002 "behandlat" heroinister med heroin i sju städer (Bonn, Frankfurt, Hamburg, Hannover, Karlsruhe, Köln och München).

"Varje patient som dagligen injicerar syntetiskt framställt heroin (diamorfin) är, enligt en studie från Hamburgs centrum för interdisciplinär drogforskning friskare än andra missbrukare som behandlas med metadon"

- Så redovisade Süddeutsche Zeitung senast 8 februari information från Hamburg

Kanske kan det nu bli ett slut på den här kvalificerade galenskapen när försöksperioden går ut den sista juni i år. Samtidigt som försöksperioden nu går mot sitt slut så börjar självklart de som gjort karriär på eländet bli oroliga och samlar sig för att påtala ett fortsatt behov av det fantastiska med att ge heroin till heroinister. Flera tyska media har den senaste tiden rapporterat om att tiden för försöksperioden närmar sig slutet.

Politiker som stöder den här sortens verksamhet är ett lika stort hot och problem för varje missbrukare som andra knarklangare och bidrar aktivt till att se till att missbrukarna hålls kvar i sitt missbruk istället för att satsa alla tänkbara resurser på

att hjälpa till att avbryta missbruk och sluta manipulera och kontrollera några av de svagaste medlemmarna i det tyska samhället med narkotika. Det är synd och skam att sådana politiker fortfarande sitter kvar, men som bekant kan politiker lova, (eller låta bli att lova för den delen) i det närmaste vad som helst utan att ansvar i någon större omfattning utkrävs.

Tysklands drogtsar, Sabine Bätzing (SPD) tycker det är prima med heroin till heroinister, medan politikerna i Bundestag inte är lika övertygade. Men också där finns det ivriga förespråkare. Så säger till exempel Jens Spahn (CDU) till Süddeutsche Zeitung "Vi måste ställa oss frågan om resultaten för heroin i jämförelse med metadon är så mycket bättre att det rättfärdigar en delvis legalisering av en tung drog [heroin]."

/Av Torgny Peterson

Krav på ny klassning av narkotiska medel

Från sidan 1

Exempelvis om de orsakar rus, psykomotoriska störningar, beroende och uppenbart liknar kända narkotika. - Med en sådan konstruktion skulle polisen kunna ingripa direkt mot drogen DOI och efter utredning låta en domstol ta ställning och senare klassa och föra in den i listorna, säger narkotikaexperten Jonas Hartelius på Svenska Carnegie Institutet till nyhetsbyrån Drugnews.

Men det finns invändningar om rättssäkerhetsproblem i sådana alternativa system, exempelvis oklarhet för medborgaren om vilka preparat som är olagliga.

Regeringen ska göra en översyn av nuvarande klassningssystem av droger som ska vara klar i slutet av året.

• På en Internetsida saluförs preparat som *en smart mix av stimulerande ämnen som gör din hjärna skärpt. Säker för både man och kvinna och till och med tonåringar!* Och ibland med reservationer om att användaren *måste vara 18 år och ska inte användas av personer som inte tidigare har erfarenhet med hallucinogena substanser.*

Denna produkt är ingen partyprodukt.

/Av Drugnews

Cannabis inkörsport till heroinmissbruk

Den som röker hasch i unga år får hjärnförändringar som ökar risken för senare gravt missbruk. Det visar en doktorshandling om rättsstudier som läggs fram i början av februari på Karolinska institutet, och som vetenskapligt slår fast cannabis som inkörsport för även andra droger.

Nyhetsbyrån *Drugnews* har tidigare berättat om neurovetenskapsforskaren Maria Ellgrens studier på råttor, nu lägger hon fram sin avhandling **Neurobiological effects of early life cannabis exposure in relation to the gateway hypothesis**.

Flera epidemiologiska studier stöder den s.k. *trappstegsteorin* – att användande av hasch och marijuana senare i livet kan leda till annat drogmissbruk. Och visst har de flesta tyngre missbrukare börjat med hasch. Men teorin är omtvistad, bland annat för att det går på tvärs med dem som inte ser experimenterande med cannabis som särskilt allvarligt.

Maria Ellgren ville försöka reda ut om det är cannabisexponering i sig eller gemensamma sociala och genetiska faktorer som gör att haschrökare lättare faller in i annat missbruk.

- Vi ville experimentellt testa trappstegsteorin i frånvaro av sociala och moraliska faktorer. Alla beroendeframkallande droger påverkar hjärnans belöningssystem och frågan var därför om cannabisexponeringen orsakar molekylära och neurokemiska förändringar som leder

Bilden:
www.expatica.com

till en ökad belöningseffekt av andra narkotiska preparat, säger Maria Ellgren vid Institutionen för klinisk neurovetenskap.

En grupp råttor i "tonåren" fick med jämna mellanrum cannabis i låga doser, en annan grupp fick koksaltlösning. Efter en tids uppehåll när de uppnått vuxen ålder fick alla försöksråttorna fri tillgång till heroin. De råttor som tidigare fått cannabis intog mycket mer heroin än de som fått koksalt. Undersökningar visade också på förändringar i cannabisråttornas hjärnor i områden som är starkt kopplade till känslor av belöning och välmående. Förändringar som inte märktes i kontrollgruppen som fått koksalt.

Även liknande studier på havande råttor visade att de som varit utsatt för cannabis i fosterstadiet senare i vuxen ålder lättare intog heroin. Däremot visar studien inga samband mellan tidig cannabisanvändning och senare synlig känslighet för centralstimulerande droger som amfetamin, vilket Ellgren

också finner intressant.

Regeringens narkotikasamordnare Björn Fries finner Maria Ellgrens forskarresultat mycket intressanta.

- Det är otroligt bra att vi börjar få vetenskapligt stöd för sambanden. De går inte längre att avvisas som myter och politiska påståenden, kommentar han studien för Svenska Dagbladet.

/Av *Drugnews.nu*

Debatt om fritt heroin i Norge

En juridikprofessor vid universitetet i Bergen väcker debatt i Norge sedan han föreslagit att heroinister ska få drogen gratis – bl a för att minska deras kriminalitet. Justitieminister Knut Storberget avvisar propån och anser det behövs färre signaler på liberaliserad narkotikapolitik i Norge. Inte fler.

Norsk drogpolicy har senare år sökt sig i liberal riktning. Allt fler heroinöverdoser och dödsfall i slutet av 1990-talet ledde till utökade sprutbyten och även att installera ett omtvistat sprutrum i Oslo för två år sedan. Allt för att försöka minska skadorna och hitta kontaktytor för att erbjuda missbrukare vård.

Nu är det alltså juridikprofessorn *Ashjørn Strandbakken* i Bergen som föreslår att fri heroinutdelning är det bästa för narkomanerna och skulle kraftigt reducera den kriminalitet dessa står för.

- Dessa personer lever under ovärdiga förhållanden och måste skaffa betydande belopp för att finansiera sitt missbruk. Vi måste erkänna att detta är ett socialt problem som kräver sociala åtgärder inte straff, säger Strandbacken till Bergens Tidendes nättidning.

En talesman för Framstegspartiet är öppen för att diskutera förslaget, medan regerande Arbeiderpartiets justitieminister svarar att det inte kommer på fråga.

- För det första skulle det vara omöjligt att förvalta en sådan politik. Varifrån skulle vi till exempel få heroinet? För det andra så anser jag att vi inte behöver fler signaler på liberalisering av drogpolicen i Norge. Snarare tvärtom, säger justitieminister Knut Storberget till NRK.

Sociologen *Knut Reinås*, ordförande i Förbundet mot rusgift, anser att Bergenprofessorns förslag om heroinutdelning leder fel. - De flesta heroinmissbrukare önskar sig bort från beroendet. Utdelning av heroin skulle göra rehabilitering svårare, säger Knut Reinås till *Drugnews*.

Han anser även att resonemanget att kriminaliteten skulle minska bland missbrukarna om de fick fritt heroin är blåögt. Flera studier

visar att heroinanvändning delvis kan ses som inslag i en kriminell subkultur och att det finns flera som blivit opiatmissbrukare efter sitt första brott.

I Norge pågår även en het debatt kring det s.k. *sprøtrummet* på Tollbugatan i centrala Oslo där missbrukare sedan två år kan injicera heroin under kontroll av hälsopersonal. Provtiden går ut i december, men nu har hälsoministern och projektansvariga begärt att få förlänga försökstiden till december 2009. Bland annat för att det annars är svårt kunna göra en bra utvärdering av försöket.

Förutom att FN kritiserat det kommunala sprutrummet så finns det flera lokala invändningar. Lokalerna är dåliga, personalomsättningen hög och man kan bara ta emot 300 av Oslos kanske 5000 injektionsmissbrukare. Effektiviteten anses begränsad då endast 26 injektioner per dygn görs i lokalen, vilket är lite mot bakgrund av att en opiatmissbrukare i snitt intar drogen kanske tre gånger per dygn. Det har även – trots närvaron av sjukvårdspersonal – förekommit att missbrukare tagit överdoser i lokalen, bland annat när Aftenposten skulle göra ett reportage om stället.

- Det är tveksamt om sprutrummet haft någon bromsande verkan på skador och dödlighet bland Oslos missbrukare, säger Knut Reinås vars organisation tillsammans med tre andra avrått från att förlänga försöket.

En utvärdering av sprutrummet väntas till sommaren, men redan nu kan konstateras att narkotikarelaterad dödlighet är fortsatt hög i Oslo. Ifjol avled 72 narkotikamissbrukare i Oslo och 195 i hela landet vilket är ungefär detsamma som året före. Högsta dödstaten hade norska huvudstaden 1998 då 134 missbrukare hittades döda och 270 i hela landet. Lägst under senare år hade Oslo 2003 med 53 narkotikarelaterade dödsfall (172 i hela landet).

/Av *Drugnews*

Om KRIS i Ryssland

Av Inna Pik, student, magisterprogrammet för narkotikasamordning på S:t Petersburgs Statliga Universitet

/ Översättning Janina Romanova

Ska man se på drogberoende som en följd av kriminalitet eller är kriminella handlingar en påföljd av drogberoendet? - Frågan påminner till en viss mån om den eviga debatten om vad som kom först, hönan eller ägget? Från början tänker man att all ondska kommer från kriminalitet, tänk den svarta marknaden, den illegala narkotikahandeln m.m. Dock är många drogmisbrukare kriminella i sig. När det saknas pengar för att köpa en dos, kommer han/hon att gå ut och skaffa sig det där det finns att få tag i!

På 90-talet i Ryssland då antalet som testade narkotika ökade kraftigt, ökade även antal fångar som hade narkotikaproblem. När en fånge kommer ut ur fängelset förväntar sig staten och "laglydiga" medborgare att han eller hon kommer att ändra sin gamla livsstil.

I praktiken är det mycket svårare än så. Det uppstår direkt en rad frågor för den som avtjänat ett fängelsestraff. Vem behöver mig? Vad kan jag egentligen? Till vem ska jag vända mig? Var ska jag bo? Var kan jag hitta ett jobb?

Att vänja sig vid nya omständigheter, anpassa sig till en ny livssituation är väldigt svårt för dem som kommer ut. Där börjar vägen till återfall för många.

Hur undviker man återfallen? Naturligtvis måste staten hjälpa till att lösa problem för sina medborgare. Ryssland har många regler och lagar för att kontrollera före detta fångar. Hur kontrollen fungerar är svårt att säga.

I jämförelse med ryska förhållanden får svenska före detta kriminella mycket bättre hjälp av staten. De får åtminstone fyra väggar och ett tak över huvudet, socialhjälp, mat, bussbiljetter och möjlighet att träffa socialarbetare att diskutera sin situation med.

Gräset är grönare på andra sidan? Men intagna både i Sverige och i Ryssland vet inte vilken hjälp staten är skyldig att ge en. Dessutom finns där ingen vilja att träffa "socialen".

Det var grunden till att 11 svenskar före detta kriminella kom på idén att hjälpa sig själva 1997 och startade första KRIS - förening i Stockholm. Före detta missbrukare får genom KRIS en riktig chans att anpassa sig och sedan komma tillbaka till ett "Svensson liv" med vanliga lagar och regler.

Ett år senare kom samma idé till ryska före detta intagna och drogmisbrukare som startade projektet "Det finns en utväg". Svenska KRIS föreningen växte och utvecklades, och nu finns det KRIS - föreningar i 25 svenska städer. Det finns även KRIS i Finland, Danmark, Litauen och Vitryssland. Och 2004 kommer KRIS - arbetare till S:t Petersburg och vill delas av sina erfarenheter även i Ryssland. Pro-

jektet "Det finns en utväg" utvecklas självständigt vid sidan om.

Det var svårt att registrera en organisation av denna typ i Ryssland. En av projektets tillskyndare A. Zatravkin påstår att det finns problem med stereotyp tänkande

hos ryssar. Före detta kriminella blir ofta märkta som ohjälpliga. Men det är självklart inte sant. Exemplet med hur KRIS i Sverige hjälper sina medlemmar till jobb som kassör eller brevbärare, som de sköter utan anmärkning, bevisar motsatsen.

Både i Sverige och i Ryssland arbetar KRIS efter samma modell. Medlemmar besöker olika anstalter, träffar människor och berättar för alla om sin förening, och vilken hjälp de kan erbjuda. Logiken bakom dessa möten är väldigt enkel, det goda exemplet visar "Kunde han, så kan jag också"!

Peter Söderlund, nationell KRIS samordnare säger:

- De första timmarna är också de mest besvärliga för den som kommer ut. Vi möter en vid utgången och skjutsar till en förbered lägenhet. Vi är med, tillsammans hela tiden, men föreningen kan inte arbeta dygnet runt. Därför får varje ny medlem sin fadder att stötta honom/henne, prata med, klaga eller ringa när som helst.

Varje ny medlem genomgår psykologisk rehabilitering, går på KRIS-möte, kontaktar socialtjänst. Grundläggande villkoren till medlemskapet är fullständig och oupphörligt avstående från alkohol och droger. Regelbundna tester utförs för att kontrollera detta. Bryter man mot reglerna förlorar han/hon sitt medlemskap. (Detta är möjligt 5 gånger, sedan är man utesluten från KRIS och dess hjälp för alltid).

Ryska KRIS-medarbetare arrangerar sommarläger, konserter, fotbollsmatcher, tillsammans med sina svenska kollegor. För att göra socialiseringsprocessen snabbare och smidigare samverkar KRIS i Ryssland med andra organisationer och myndigheter, såsom RANA, en NGO som arbetar mot narkotika, GUF SIN, en organisation vars syfte är att minska antal återfall för kriminalvården, ROBO, Socialbyrå och drogpreventionscenter, MAOO "Nordväst", 26 organisationer i ett nätverk som motverkar alkoholism och drogberoende, Övernattningsboende, organisation som hjälper hemlösa i S:t Petersburg att hitta ett tillfälligt boende. Det finns 54 000 personer i S:t Petersburg utan bostad idag. 34 % av dem har varit dömda. KRIS i Ryssland får även stöd från en rysk radio kanal och Sveriges Radio.

KRIS-medlemmar i Ryssland

ECAD is Europe's leading organization promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. Drug dealing and drug abuse cause enormous problems in Europe. Nations and their citizens are affected by the consequences of drug abuse. ECAD member cities work to develop initiatives and efforts against drug abuse supporting the United Nations Conventions which oppose legalization and promote policies to eradicate drug abuse worldwide. Has your city joined ECAD?

European Cities Against Drugs
ECAD, Stadshuset
105 35 Stockholm, Sweden
Tel. +46 850829363 Fax +46 850829466
E-mail: ecad@ecad.net
www.ecad.net

ECAD Regional Office in Russia
www.ecad.ru
zazulin@ecad.ru

ECAD Regional Office in Latvia
Tel. +371 6510591
www.ecad.riga.lv andrejs.vilks@rcc.lv